

Så var det runt sågebacken.

Jag ska försöka att skriva ner lite egna minnen och vad far berättat, samt vad Lasse i Skramla och Astri i sågestugan har sagt. Jag kommer inte att använda svenska språket utan det som användes i dagligt tal om byggnader och personer.

Vida sågebacken låg ”Danastugan”, där bodde Kalle och Mari Dan, min farfar o farmor. Farmor tog ibland långa turer i bygden, hon stannade på alla ställen utmed vägen. Det blev många koppar kaffe på en sån runda. Hon tillhörde en frikyrkoförsamling och ibland hade de stugmöte hos henne. Nån gång fick de för sig att Satan var på väg ner i skorsten, då hojtade de upp mot pipan så de skrämde iväg honom. Farfar deltog inte, han hade sitt tillhåll i verkstan en trappa ner. Han gick upp och fick lite mat, han tyckte om ”sill på glöra” (glöden). Mot slutet av sin levnad låg han nere i verkstan. Farmor gick ned med en ”matabit” till honom. Jag och min bror Stig gick ner till honom ibland. Han hade mekaniken till vänster och snickeriet till höger. Jag var äldst o fick en liten putshyvel och en liten brädlapp att hyvla på. När jag tröttnat o ställde från mig hyveln kom Farfar o sa: ”Ställ inte hyveln så, lägg en på sia”. När vi skulle gå hem sa han: ”I ska ha en slant pöjka”. Han klev upp på en pall, och på en bjälke uppe vid taket hade han en cigarrlåda med lie pengar. Farfar dog för farmor, jag var med far när farmor gott bort. Far o Dan i Backasand gick o tittade vad som fanns i huset, de hittade sextio kronor i en låda. Jag tyckte det var mycket pengar. Så småningom blev det auktion på lösöret, därefter hyrdes stugan ut till en fru Börjesson.

Hon hade hand om två barnbarn, de var pojkar i femårsåldern. De var ute på isen nära inloppet till vattenjutan till sågverket, isen brast och de sögs in i jutan o ner i turbinlåren och hittades när avloppsluckorna skulle stängas vid sågen.

När fru Börjesson flyttat friköptes tomten. Vid lantmåteriförättningen var Byggen i Kroxeryd och Kalle i Skramla kallade. De ägde var sin bit av påtänkt tomt. Byggen ville inte att tomten skulle gå ner till Dammen, han tog undan en remsa, han var rädd om kräftfisket. Efter detta såldes huset till Hilda Andersson född Vetter. Kalle Vetter kom hem från staterna o flyttade in hos henne. Han hade en son som hette Laurens, det var synd om honom för han led av en svår epilepsi. Kalle inledde lite samvaro med Anna i Betlehem. Hon var så liten o nått så Kalle skjutsade henne på lättviktar. Efter Kalles död sa Laurens ”att nu är kåken min”. ”Nej du” sa Hilda, Kalle o du har bott hos mej. Efter Hildas död övertog Kalle Bygg o Astri huset, Hilda var moster till kalle, Laurens togs in på nått hem.

Så ska jag skriva lite om sågverket, det inköptes 1914 av Byggen i Kroxeryd. Han var kungen runt sågebacken och ägde sågestugan med tillhörande mark ner till ”Kvarna”. Så lite om det sågverk som var ett underverk för oss småpöjkar. Farfar var försägare i många år. Han gillade inte att såga 1 tum, det var ”Slantebrär” som han sa, det skulle var en och en kvartum. När farfar hörde upp tog far vid, men han gillade inte ”bonnasåget”. Det var ibland spik o taggrådmärlor i stockarna, någon gång en inväxt grindhake. Så småningom tog Kalle Bygg vid sågen. Jag var sommardräng hos Kalle o Astri, när de gift sig 1941. En dag sa Kale att en bonne ville ha några stockar sågade. Kalle ville att jag skulle följa med och hjälpa till som jättsägare. Jag var inte mer än femton år. Jag bar mig dumt åt, lyfte en svall för högt, klinga o tag i svallen som gick förbi näsan på Kalle o slog i väggen. Kalle blev vit i ansiktet o kom fram till mej. Jag tänkte att nu får jag nog ovet, men han så bara ”Gör inte så mer”. Vi fortsatte att såga som om ingenting hade hänt. Kalle blev så småningom sjuklig och fick phöra med lantbruket o flyttade ner till sågestugan efter Byggens död. Han fick en remiss till ett sjukhus i Stockholm, han fick sjukresa beviljad med taxi. Olle Valdau som hade taxi i Stockholm åtog sig att köra. När de närmade sig Stockholm, sa Olle ”Nu ställer vi bilen här och väntar efter taxi”. Kalle blev lite bättre så småningom o rustade upp sågen o drog in elkraft. När Kalle sa att när Kalle kom in till sågbänken blev han som en annan människa. Efter Kalles död blev Astri ansvarig. Hon fick leja folk när det skulle sågas. Hon sa att det till bekymmer och

att hon fick lägga sin pension till fasta avgifter till kraftbolaget. Hon sa ibland kom o hälsa mig Tore, men det blev inte tillfälle så ofta. Sista gången jag var hos henne var hon mycket skröplig. Hon sa att igår skulle jag byta gardiner, jag stog på en stol o tre telefonkataloger, o så dessa eländiga krokar. Jag hade att göra hela dagen. När jag skulle gå sa hon att du ska ha tusen tack för att du hälsade på mig Tore.

Hakarp december 2007

Tore Stålnapp.

Sågen ägs idag av Fredrik Erixon som också bor vid sågen. Den drivs idag av ett dieselelverk. Jag har tillsammans med Wåge (Fredriks far) själv stått i sågen och sågat stockar till virke som jag använder i Hällemon. (Träd som fällts av stormarna Gudrun o Per över vägen till Hällemon).

Jonny S